

VAN PLASTICSOEP TOT KLIMAATVERANDERING: HOE HOUDEN WE DE AARDE LEEFBAAR?

In het VIVES Innovation Centre in Kortrijk werden de deelnemers ontvangen door Jan Seys (Vlaams Instituut voor de Zee) en Jan Van Dierdonck (Hogeschool UC Leuven- Limburg). Jan Seys stelde de problematiek van de avond meteen scherp door de samenhang van drie P's toe te lichten: plankton werd ooit ondergronds gevormd tot petroleum, dat op zijn beurt tot plastic verwerkt wordt. Plankton speelt een positieve rol in het in stand houden van een gezonde leefomgeving. Het wordt echter bedreigd door de verstoring van de mariene ecosystemen: petroleum en plastic die het milieu vervuilen.

Jan Van Dierdonck zorgde voor een hoopgevende noot door voorbeelden te noemen van onderzoek naar bioafbreekbare alternatieven voor plastic en andere alternatieven die nu al toegepast worden.

Tijdens de rondetafelgesprekken kwamen de volgende onderwerpen aan bod:

- (Hoe) overleven we de klimaatverandering?
- Hoeveel mensen kan onze wereld aan?
- Móeten en kunnen we (economisch) blijven groeien?
- Milieuverontreiniging: wat zijn de effecten en hoe voorkomen we dit?
- Hoe kunnen we mensen aanzetten tot duurzaam gedrag?
- Hoe beschermen en herstellen we de biodiversiteit op aarde?

RODE DRADEN

Op het einde van de avond konden we deze bedenkingen optekenen:

Het voortbestaan van onze soort. De deelnemers voelen aan dat de leefbaarheid van de aarde een heel fundamentele en urgente uitdaging is die absoluut wetenschappelijk onderzocht moet worden. Dit thema hangt immers samen met het voortbestaan van onze soort op aarde.

Economie en ecologie in dienst van welzijn. Het onderzoek moet zich toespitsen op zowel de korte als de lange termijn en moet alle actoren en factoren in rekening brengen. Economie en ecologie moeten hand in hand gaan en

bovendien in het belang zijn van iedereen: hier in het Westen en elders in de wereld, nu en later. Er moet een globale aanpak komen en de toetssteen moet zijn dat het welzijn verbetert – wetende dat er momenteel een algemeen ongenoegen groeit en een toenemende ongelijkheid.

Gedragverandering. Gedragverandering is uiterst moeilijk en verloopt traag. Daarom moet de wetenschap onderzoeken hoe mentaliteitswijziging en gedragverandering best tot stand komen. Hoe creëren we een draagvlak bij alle actoren? Hoe kunnen we gewoontes helpen doorbreken en intrinsieke motivatie creëren? Hoe gaan we om met mensen die bang zijn voor de impact van veranderingen op hun levenskwaliteit? Met de inzichten die het onderzoek oplevert, moeten alle actoren samen aan de slag: onderwijs, bedrijven, overheid, middenveld, burgers ... Het is essentieel dat we iedereen betrekken en activeren, en daar moet in alle fases van onderzoek rekening mee worden gehouden.

Trefzekender met big data. Onderzoek zou zich moeten toespitsen op het verzamelen van de juiste informatie en big data: de gegevens die garanderen dat we inzetten op de gedragveranderingen met het grootste effect. Prognoses moeten zo juist mogelijk zijn. Het informeren en sensibiliseren van het brede publiek moet immers gebaseerd zijn op objectieve informatie met een bewezen positieve effectiviteit op langere termijn.

Reflecties

Om de avond af te sluiten reflecteerden Jan Seys en Jan van Dierdonck over de besproken onderwerpen op basis van inzichten die ze haalden uit de discussies aan de tafels.

Wat verstaan we precies onder duurzaamheid? Gaat het erom de planeet door te geven aan onze kinderen en kleinkinderen, op een manier die minstens zo goed is als hoe wij ze ontvangen hebben? Dat is een **altruïstische manier om naar de wereld te kijken**, waarbij het sociale aspect erg belangrijk is.

De vraag hoe we de **klimaatverandering** kunnen overleven is de **meest essentiële vraag**. Alle andere vragen maken daar deel van uit. Klimaatverandering gaat over temperatuur, fossiele brandstoffen, biodiversiteit ... Die zaken kan je niet los zien van elkaar. Je moet naar het geheel kijken, en daarin is het **sociale aspect** erg belangrijk. Het is een complex verhaal dat nieuwe problemen met zich zal meebrengen. Het zal dan ook belangrijk zijn om met de hele bevolking samen te werken. Als we oplossingen voorstellen moeten we iedereen meekrijgen: onderzoekers, bedrijven, politici, burgers.

De manier waarop we **boodschappen** over klimaatverandering en duurzaamheid brengen speelt een grote rol. Moeten we ervoor kiezen om boodschappen en onderzoek enkel op een positieve manier te verwoorden? Als we over de enorme uitdagingen communiceren en mensen overladen met negatieve boodschappen, zullen mensen dan niet het gevoel krijgen dat ze er toch niets meer aan kunnen doen?

Tijdens de gesprekken was er in elk geval weinig te merken van doemdenken. Er heerste een positieve vibe om er samen iets van te maken.

“ECONOMIE EN ECOLOGIE MOETEN HAND IN HAND GAAN IN HET BELANG VAN IEDEREEN, HIER IN HET WESTEN EN ELDERS IN DE WERELD, NU EN OOK LATER”